

Rozwój rynku: Przetwory warzyw i owoców (CN 20) — 2015–2025

Wprowadzenie

Unia Europejska jest globalnym potentatem w handlu przetworami z warzyw, owoców, orzechów i pozostałych części roślin (dział CN 20). W latach 2015–2025 wymiana handlowa w tej kategorii uległa głębokim przemianom: wartość eksportu wzrosła o ponad 75%, nadwyżka handlowa powiększyła się prawie czterokrotnie, a struktura geograficzna partnerów uległa wyraźnej reorientacji. Poniższy raport analizuje te trendy, opierając się wyłącznie na danych z unijnego dashboardu handlowego. W pierwszej części opisujemy makroekonomiczny obraz sektora, w drugiej – zmiany w geografii dostaw i rynków zbytu, a w trzeciej – wewnętrzną strukturę produkcji i specjalizacji w UE.

1. Nadwyżka handlowa UE dynamicznie rośnie – efekt rosnących cen i lepszej struktury eksportu

Całkowita wartość eksportu wzrosła o trzy czwarte, przy jedynie umiarkowanym wzroście wolumenu

W okresie 2015–2025 wartość unijnego eksportu przetworów warzywno-owocowych do krajów spoza UE zwiększyła się z 7,43 mld EUR do 13,01 mld EUR (+75,2%), podczas gdy wolumen wzrósł z 6,58 mln ton do 7,51 mln ton (jedynie +14,1%). Tak duży rozdźwięk między dynamiką wartości a ilości wynika z istotnego wzrostu średniej ceny eksportowej, która podniosła się z 1 128 EUR/t do 1 733 EUR/t (+53,6%). Oznacza to, że sektor przenosił wyższe koszty surowców i inflację na odbiorców zagranicznych, a jednocześnie zwiększał udział produktów o wyższej wartości dodanej.

Import pozostaje stabilny ilościowo, ale droższy – nadwyżka handlowa osiąga historyczne maksima

Po stronie importu wartość dostaw wzrosła z 6,09 mld EUR do 8,01 mld EUR (+31,6%), natomiast wolumen nieznacznie się obniżył – z 4,22 mln ton do 4,02 mln ton (-4,9%). Także tu zadziałał efekt cenowy: średnia cena importowa skoczyła z 1 441 EUR/t do 1 994 EUR/t (+38,4%). W rezultacie dodatnie saldo wymiany handlowej UE powiększyło się z 1,34 mld EUR w 2015 r. do 5,00 mld EUR w 2025 r. (+272,7%). W całym dziesięcioleciu

nadwyżka ani razu nie spadła poniżej poziomu z 2015 r., a maksimum przypadło na rok 2023 (5,90 mld EUR). Ogólny przegląd handlu

Wskaźnik	2015	2025	Zmiana (%)
Eksport (mld EUR)	7,43	13,01	+75,2
Import (mld EUR)	6,09	8,01	+31,6
Bilans handlowy (mld EUR)	1,34	5,00	+272,7
Wolumen eksportu (mln t)	6,58	7,51	+14,1
Wolumen importu (mln t)	4,22	4,02	-4,9
Cena eksportowa (EUR/t)	1 128	1 733	+53,6
Cena importowa (EUR/t)	1 441	1 994	+38,4

Liderzy wzrostu po stronie eksportu to przetworzone warzywa mrożone i pozostałe przetwory warzywne

Analiza segmentowa wskazuje, że za ekspansją wartości eksportu stoją przede wszystkim trzy grupy produktów (kody CN):

- **Warzywa mrożone przetworzone inaczej niż octem (CN 2004)** – wartość eksportu wzrosła z 1,48 mld EUR do 3,58 mld EUR,
- **Pozostałe warzywa przetworzone inaczej niż octem, nie mrożone (CN 2005)** – z 1,58 mld EUR do 2,61 mld EUR,
- **Soki owocowe i warzywne (CN 2009)** – z 1,40 mld EUR do 2,23 mld EUR.

We wszystkich tych kategoriach wzrost wartości znacząco wyprzedzał wzrost wolumenu, co potwierdza silną presję cenową oraz przesunięcie w górę łańcucha wartości. Porównanie segmentów produktowych

2. Geograficzne przesunięcia: spadek Rosji, dynamiczny wzrost USA i Australii, nowa rola Indii

Eksport: Wielka Brytania pozostaje największym rynkiem, ale głównym motorem wzrostu są Stany Zjednoczone i Australia

Najważniejszym kierunkiem eksportowym UE przez cały okres pozostawała Wielka Brytania (4,08 mld EUR w 2025 r., wzrost z 2,69 mld EUR, +51,7%). Jednak znacznie szybciej rosły dostawy do Stanów Zjednoczonych – z 0,95 mld EUR do 2,13 mld EUR (+124,7%) – oraz do Australii (z 0,20 mld EUR do 0,41 mld EUR, +101,5%). Wyraźny wzrost odnotowano również w eksporcie do Japonii (+58,9%) i Arabii Saudyjskiej (+69,7%). Z kolei eksport do Rosji systematycznie malał – z 0,38 mld EUR w 2015 r. do 0,28 mld EUR w 2025 r. (-24,3%), co jest bezpośrednią konsekwencją sankcji i zmiany polityki handlowej.

Koncentracja geograficzna po stronie eksportu mierzona wskaźnikiem HHI obniżyła się z 1 591 do 1 359 (-14,6%), co wskazuje na coraz większą dywersyfikację rynków zbytu. Główni partnerzy handlowi – eksport

Partner – eksport	2015 (mld EUR)	2025 (mld EUR)	Zmiana (%)
Wielka Brytania	2,69	4,08	+51,7
Stany Zjednoczone	0,95	2,13	+124,7
Japonia	0,30	0,48	+58,9
Arabia Saudyjska	0,28	0,48	+69,7
Australia	0,20	0,41	+101,5
Rosja	0,38	0,28	-24,3

Import: rola Wielkiej Brytanii gwałtownie spada, Turcja i Chiny umacniają się, a Indie wkraczają jako nowy dostawca

Po stronie importu największym dostawcą w 2025 r. pozostała Turcja (1,71 mld EUR, +22,2%), wyprzedzając Brazylię (1,21 mld EUR, +4,4%). Import z Chin wzrósł o 40,6% do 0,66 mld EUR. Szczególnie spektakularny był wzrost dostaw z Indii – ze 0,11 mld EUR do 0,25 mld EUR (+125,7%). Znacząco zmniejszyło się natomiast znaczenie Wielkiej Brytanii jako źródła zaopatrzenia – jej eksport do UE spadł z 0,59 mld EUR do 0,34 mld EUR (-42,0%), co należy wiązać z barierami pozataryfowymi po Brexicie. Koncentracja importu również zmalała (HHI z 1 144 do 877, -23,4%), co świadczy o rosnącej różnorodności dostawców. Główni partnerzy handlowi – import

Partner – import	2015 (mld EUR)	2025 (mld EUR)	Zmiana (%)
Turcja	1,40	1,71	+22,2
Brazylia	1,16	1,21	+4,4
Chiny	0,47	0,66	+40,6
Wielka Brytania	0,59	0,34	-42,0
Indie	0,11	0,25	+125,7
Kostaryka	0,16	0,22	+35,7

Szoki cenowe w 2022 roku dotknęły import z Kostaryki, Peru i Chin

W 2022 r. system wykrył trzy wyraźne szoki cenowe po stronie importu:

- **Kostaryka** – skok średniej ceny o 41,1% (przy udziale w imporcie 3,6%),
- **Chiny** – wzrost cen o 34,8% (udział 10,7%),
- **Peru** – wzrost cen o 19,5% (udział 4,9%).

Wszystkie te wydarzenia miały charakter przejściowy i dotyczyły głównie cen, nie wywołując trwałych zakłóceń w wolumenach. Wskazują jednak na podatność łańcuchów dostaw

na globalne napięcia cenowe w segmencie soków i przetworów owocowych. Wykryte zdarzenia szokowe

3. Produkcja UE silnie skoncentrowana na południu – Włochy, Hiszpania, Belgia i Holandia liderami

Włoscy, hiszpańscy i belgijscy eksporterzy napędzają unijny eksport

Spośród państw członkowskich największymi eksporterami przetworów CN 20 do krajów trzecich były w 2025 r.:

- **Włochy** – 2,51 mld EUR, po wzroście o 78,3%,
- **Belgia** – 2,19 mld EUR (+133,7%),
- **Holandia** – 2,11 mld EUR (+63,6%),
- **Hiszpania** – 1,96 mld EUR (+62,2%),
- **Francja** – 1,10 mld EUR (+88,0%).

W przypadku Belgii i Francji dynamika wzrostu była szczególnie wysoka, co świadczy o rosnącej roli tych krajów jako hubów logistycznych i przetwórczych. Łącznie pięciu największych unijnych eksporterów odpowiada za blisko 70% całej wartości wywozu poza UE. Najwięksi reporterzy – eksport

Reporter – eksport	2015 (mld EUR)	2025 (mld EUR)	Zmiana (%)
Włochy	1,41	2,51	+78,3
Belgia	0,94	2,19	+133,7
Holandia	1,29	2,11	+63,6
Hiszpania	1,21	1,96	+62,2
Francja	0,59	1,10	+88,0

Specjalizacja: Grecja, Hiszpania i Belgia mają największą przewagę komparatywną

Analiza wskaźnika RSCA (ujawnionej symetrycznej przewagi komparatywnej) za 2025 r. pokazuje, że w dział CN 20 najbardziej wyspecjalizowane są gospodarki południowej części UE:

- **Grecja** (RSCA = 0,67, RCA = 5,09) – przetwory stanowią nieproporcjonalnie dużą część jej eksportu,
- **Hiszpania** (RSCA = 0,29, RCA = 1,80),
- **Belgia** (RSCA = 0,26, RCA = 1,69),

- **Włochy** (RSCA = 0,21, RCA = 1,52),
- **Holandia** (RSCA = 0,18, RCA = 1,45).

Z kolei najniższy poziom specjalizacji wykazują m.in. Irlandia, Finlandia, Malta i Czechy, dla których udział tych przetworów w eksporcie ogółem jest marginalny. Specjalizacja krajów członkowskich

Skala produkcji w UE rośnie dynamicznie – wartość wytworzona w 2024 r. przekroczyła 58 mld EUR

Dane o produkcji (PRODCOM) wskazują, że wartość wytworzonych w UE przetworów objętych działem 20 wzrosła z 34,5 mld EUR w 2015 r. do 58,9 mld EUR w 2024 r. (+329,4%). W ujęciu ilościowym produkcja zwiększyła się z 29,7 mld kg do 33,8 mld kg (+150,2%). Tak gwałtowny przyrost wartości, przy jednocześnie mniejszym wzroście wolumenu, odzwierciedla zarówno inflację kosztów surowców, jak i wzrost udziału droższych, bardziej przetworzonych wyrobów w koszyku produkcji.

Wskaźnik zależności od importu netto (Net Import Reliance) pozostawał ujemny i pogłębił się z -2,25% w 2015 r. do -6,26% w 2025 r., osiągając w 2023 r. nawet -8,05%. Oznacza to, że UE jest coraz bardziej samowystarczalna w tej kategorii i umacnia swoją pozycję eksportera netto. Udział eksportu w produkcji (export propensity) wzrósł w tym samym czasie z 12,7% do 14,2%, potwierdzając rosnącą orientację sektora na rynki zagraniczne. Samodzielność i wrażliwość

Wnioski

W dekadzie 2015–2025 unijny handel przetworami warzywno-owocowymi przeszedł od umiarkowanej nadwyżki do rekordowego salda dodatniego (5,0 mld EUR w 2025 r.). Wzrost wartości eksportu opierał się przede wszystkim na rosnących cenach i ekspansji segmentów o wyższej wartości dodanej, takich jak mrożone warzywa i wykwintne przetwory. Jednocześnie UE skutecznie dywersyfikowała swoje rynki zbytu – obok tradycyjnego partnera, Wielkiej Brytanii, coraz większą rolę odgrywały Stany Zjednoczone, Australia i Arabia Saudyjska – oraz rekompensowała straty na rynku rosyjskim. Zmalała koncentracja zarówno w eksporcie, jak i w imporcie, co zwiększa odporność systemu. Wewnątrz Wspólnoty sektor pozostaje silnie skupiony w krajach południa (Włochy, Hiszpania, Grecja) oraz w hubach logistycznych (Belgia, Holandia), a skala produkcji nieprzerwanie rośnie. Ujemna i pogłębiająca się zależność od importu netto pokazuje, że unijny przemysł przetwórczy w tej branży jest konkurencyjny i ma solidne podstawy do dalszego umacniania swojej pozycji eksportowej.

Wygenerowano 2026-07-24 na podstawie danych z tradedashboard.eu

Raport wygenerowany maszynowo: przyspiesza analizę człowieka, choć czasami może ją wprowadzić w błąd. Nigdy nie może jej w pełni zastąpić.

Jeśli potrzebujesz porady dotyczącej europejskiej polityki handlowej lub reprezentacji Twoich interesów w Brukseli, nie wahaj się skontaktować ze mną pod adresem support@tradedashboard.eu. Znajdziesz moje CV pod tym adresem.